

ТЕХНОЛОГІЧНІСТЬ У НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ

Болонський процес – це гармонізація європейської освіти, набуття нових конкурентних переваг, досягнення нового рівня професіоналізму спеціалістами (хоча, як відомо в громадськості висловлюються різні погляди щодо наслідків його впровадження). Обов'язковою є наявність внутрішніх та зовнішніх державних і громадських систем контролю якості освіти. Визначальними критеріями процесу є «якість підготовки фахівців, зміцнення довіри між суб'єктами освіти; відповідність європейському ринку праці; мобільність; сумісність кваліфікації на вузівському та післявузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності Європейської системи освіти» [2, с. 23].

За умов, які склалися в географічній освіті, коли до навчального процесу введено предмети, які є самостійними складними, систематичними комплексами (екологія, економіка, етика), виникає необхідність визначення в усіх науках, в тому числі в географії, їх окремих елементів (знання, концепції, опис явищ, визначення властивостей, вплив на організм людини чи людське суспільство тощо) для чіткого співвідношення й уникнення дублювання матеріалу. Саме тому, використовуючи матеріали нових дисциплін і не відкидаючи предметно-натуралістичний підхід, необхідно сформувати комплекс методик з фізичної та соціально-економічної географії, який включає дидактичні географічні, екологічні, економічні чи будь-які інші засоби. Завдяки швидким змінам суспільного життя географія, докорінно й невинно оновлюючись, перетворюючи спадщину у відповідності з вимогами сьогодення намагається зберігати незмінність власної структури при всій її лабільності, генетичній гнучкості, здатності до інновацій.

У практичній географічній діяльності педагогічні інновації можуть мати різний характер. Так, зокрема, виділяється початкова інновація, яка полягає у повторенні відомого з несуттєвими змінами і доповненнями; рівнева інновація – коли проходить перетворення, переосмислення відомого та застосування нових методів, засобів, прийомів. І власне інновація (створення нових методик, програм, підручників, посібників), яка полягає в оволодінні вчителем географії технологією складного процесу «навчання», з обов'язковою умовою проходження шляху від розв'язання найпростіших до складних, власне інноваційних явищ. Використання таких форм організації навчання сприятиме систематизації засвоєння навчального матеріалу, інтенсифікації навчального процесу, розширенню можливостей для всебічного розкриття здібностей, розвитку творчого мислення молоді.

Особливістю сучасних технологій навчання географії є надання молоді вмінь встановлювати логічні зв'язки між предметами і явищами,

формувати власну думку, самостійно працювати над вивченням матеріалу географічного змісту, висувати нові ідеї, вміти робити заключні висновки. Отже, сучасний розвиток суспільства вимагає застосування поруч з традиційними методами навчання методів активних та інтерактивних, які передбачають обов'язкову технологізацію навчально-виховного процесу, засновану на застосуванні аудіовізуальних засобів, комп'ютерних технологій. Саме комп'ютери об'єднують в собі такі носії інформації як текст, графіку, відеозображення, звук – мультимедіа (кілька засобів інформації), які об'єднуючись, стирають грань між навчанням і грою, що є доцільним для діяльності особистості шкільного віку – стимулює процеси засвоєння навчального матеріалу.

За аналізом останніх досліджень інноваційна освітня діяльність відноситься до творчого застосування педагогом нововведень, в результаті якого виникають нові освітні методики, оновлюється зміст та форми навчання і виховання [1; 3; 4]. Проблема впровадження інноваційних технологій є об'єктом дослідження науковців галузі освіти і практиків, а також метою нашої статті. Як відомо, основним чинником розвитку будь-якої країни є впровадження науково-технічних інновацій, тобто застосування нових, більш продуктивних технологій, а їх розробниками виступають творчі, енергійні люди, які здатні до проведення інноваційних змін. В освіті педагогічні інновації виникають для вирішення конкретних ситуацій, різноманітних педагогічних, методичних і практичних проблем.

Інноваційні технології дають змогу вчителю за допомогою спеціальних завдань і засобів навчання створити умови для самостійного вивчення школярами навчальної теми в доступному для них режимі. Кожний учень бачить, що він може самостійно досягати результату, й одержує задоволення від успіху, аналізує те, що відбувається навколо нього в школі. Технології, й зокрема, інтерактивні повинні бути спрямовані на те, щоб виховати в учнів уміння працювати з різноманітними джерелами знань, на те, щоб сформувані їх дослідницькі вміння, і на те, щоб навчати їх співробітництву один з одним. Важливо наголосити, що вони покликані не замінити, а значно розширити можливості тих технологій, які вже використовуються. В географії ця обставина є досить суттєвою так як методи навчання тісно пов'язані з методами мислення, які у процесі організації навчальної взаємодії вчителя і учня забезпечують можливість знаходження істинної суті географічних процесів і явищ.

Отже, необхідно чітко дотримуватися орієнтиру на входження в освітній і науковий простір європейського рівня та здійснювати модернізацію географічної освіти згідно сучасних вимог.

Список використаних джерел

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій: модульне навчання. – К.: Вища школа, 1998. – 234 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес. Навчальна програма / укл. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш та ін. – Київ – Тернопіль, 2004. – С. 5.
3. Освітні технології : Навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.
4. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: АПН, 2002. – 136 с.